

Håndbog:
**SOCIALØKONOMISKE
VIRKSOMHEDER I
UDSATTE
BOLIGOMRÅDER**

BL DANMARKS ALMENE BOLIGER

 CENTER FOR
**BOLIGSOCIAL
UDVIKLING**

FÅ GANG I EN SOCIALØKONOMISK VIRKSOMHED

Ledigheden i udsatte boligområder er væsentligt højere end i resten af landet. En stor del af de ledige hører til de mest udsatte ledige og har ofte en række udfordringer udover ledighed. Udfordringerne er forskellige, men der er ofte tale om et sammenspil af et lavt uddannelsesniveau samt sociale, sproglige, familiemæssige, fysiske eller psykiske udfordringer.

I helhedsplaner og boligorganisationer er der en stigende interesse for om socialøkonomiske virksomheder kan bidrage med løsninger på de beskæftigelsesmæssige udfordringer i de udsatte boligområder. I den forbindelse er der et stigende ønske om viden om denne type virksomheder, så boligsociale medarbejdere kan guide beboere og andre, der ønsker at etablere socialøkonomiske virksomheder i udsatte boligområder.

I denne håndbog har CFBU og BL - Danmarks Almene Boliger samlet den væsentligste viden - og de væsentligste opmærksomhedspunkter vedrørende opstart af socialøkonomisk virksomhed. Denne håndbog giver således boligsociale medarbejdere et udgangspunkt for at kunne hjælpe med etablering af socialøkonomiske virksomheder i boligområderne.

I håndbogen referer vi til en mængde forskellig lovgivning, som kan ændre sig efter udgivelsen. Vær derfor opmærksom på at undersøge, om de refererede regler stadig er gældende inden du går i gang.

HVAD ER EN SOCIALØKONOMISK VIRKSOMHED?

En socialøkonomisk virksomhed er en "rigtig" virksomhed, der skal løbe rundt på almindelige markedsmæssige vilkår. Socialøkonomiske virksomheder er karakteriseret ved at have to formål;

1. Det kommercielle formål handler om at tjene penge gennem salg af ydelser. Et kommercielt produkt er efterspurgt på det almindelige marked. Det kan være alt fra æblemost, mad og honning til revision af regnskaber og rengøring.
2. Det sociale formål betyder, at virksomheden enten donerer overskuddet til et socialt formål eller, at virksomheden ansætter udsatte ledige og dermed hjælper denne gruppe ind på arbejdsmarkedet. En social ydelse, der tjener et socialt formål om at hjælpe udsatte ledige, kan være afklaring- eller kompetenceudviklingsforløb el.lign.

FOR ELLER MED EN MÅLGRUPPE

Der eksisterer to former for socialøkonomiske virksomheder. En form, hvor man arbejder *for* en målgruppe og en anden form, hvor man arbejder *med* en målgruppe. Socialøkonomiske virksomheder, der arbejder FOR en målgruppe donerer deres overskud til denne målgruppe.

Socialøkonomiske virksomheder der arbejder MED en målgruppe, kan f.eks. gennem forskellige støttede ansættelser hjælpe udsatte ledige tættere/ind på arbejdsmarkedet. Arbejdes der MED en målgruppe, kan virksomheden også sælge opkvalificeringsforløb af udsatte ledige til kommunen, således at kommunen betaler den socialøkonomiske virksomhed for at udsatte ledige deltager i et afklarings- / opkvalificeringsforløb på virksomheden. Det er socialøkonomiske virksomheder der arbejder MED en målgruppe, der vinder indpas i de udsatte boligområder.

CASE: SOCIALØKONOMISK VIRKSOMHED, DER ARBEJDER FOR EN MÅLGRUPPE

Socialøkonomisk Cykelcompagni og Cykelven vil gøre det lettere at være cyklist i byen, ved at tilbyde ansatte på udvalgte arbejdspladser reparationer i arbejdstiden. Virksomheden arbejder via cykelfremme for et grønnere miljø, mere sundhed og glæde i hverdagen og skønnere byer. Socialøkonomisk Cykelcompagni og Cykelven reinvesterer sit overskud, men bruger også mange midler på Afrikanske engagementer.

CASE: SOCIALØKONOMISK VIRKSOMHED, DER ARBEJDER MED EN MÅLGRUPPE

Place de Bleu er en systue hvor etniske minoritetskvinder tilbydes opkvalificering indenfor syning og andre håndarbejdsteknikker såsom strik, hækling og broderi. Endvidere får kvinderne danskundervisning rettet mod arbejdsmarked dansk. Efterfølgende tilbydes kvinderne ansættelse på fleksible vilkår. Place de Bleu bliver på sigt en socialøkonomisk virksomhed.

DEFINITION PÅ SOCIALØKONOMISK VIRKSOMHED

I loven om registrerede socialøkonomiske virksomheder defineres socialøkonomiske virksomheder, som virksomheder, der:

1. **Har et socialt formål:** Hovedformålet er samfundsgavnligt og af social, beskæftigelsesmæssig, sundhedsmæssig, miljømæssig eller kulturel karakter.
2. **Er erhvervsdrivende:** En betydelig del af virksomhedens omsætning udgøres af erhvervsdrift.
3. **Er uafhængige af det offentlige:** Virksomheden har eget CVR-nummer og fungerer uden væsentlig indflydelse fra det offentlige.
4. **Er inddragende og ansvarlige i deres virke:** Virksomheden har en værdiskabende og etisk forsvarlig ledelse og er transparent i sit virke.
5. **Har en social håndtering af overskud:** Overskuddet anvendes primært til at fremme sociale formål samt reinvestere i egen og andre socialøkonomiske virksomheder og sekundært til udbetaling af udbytte til investorer.

(Lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, kap. 2, § 5)

HVORDAN KAN DE BOLIGSOCIALE MEDARBEJDERE HJÆLPE?

Boligsociale medarbejdere kan hjælpe beboere eller andre med at starte en socialøkonomisk virksomhed i boligområdet, eller de kan arbejde på – og hjælpe en eksisterende socialøkonomisk virksomhed med at etablere en filial i boligområdet.

Boligsociale medarbejdere har ofte kompetencer og netværk, der gør, at de kan være gode til at støtte initiativtagere til socialøkonomisk virksomhed i de udsatte boligområder. De boligsociale medarbejdere har blandt andet ofte projektledelseskompetencer, og derudover har de ofte et stort netværk i lokalområdet og både et samarbejde med kommunen, lokale aktører, beboere og frivillige, der kan trækkes på ved etablering af en socialøkonomisk virksomhed.

HVAD SIGER REGLERNE?

De boligsociale medarbejdere må hjælpe initiativtagerne frem til den endelige etablering af virksomheden. Herefter skal virksomheden ejes og drives uafhængigt af boligorganisationen/helhedsplanen.

Helhedsplaner eller boligorganisationer kan ikke eje, indskyde kapital eller yde driftstilskud til socialøkonomiske virksomheder. Den socialøkonomiske virksomhed skal have eget selvstændigt budget og må ikke være en del af boligorganisationens eller helhedsplanens budgetter.

Læs mere på www.bl.dk

ETABLERING OG OPSTART AF SOCIALØKONOMISK VIRKSOMHED

Etablering af en socialøkonomisk virksomhed kræver iværksætterevner, forretningsevner og et ønske om, at gøre en forskel for en udsat gruppe af borgere i samfundet. I det følgende kan du læse nærmere om hvad det kræver, og hvilke forhold du, som boligsocial medarbejder, kan hjælpe initiativtagerne med at overveje og få på plads i forbindelse med opstart af en socialøkonomisk virksomhed i et udsat boligområde.

Startkapital og finansieringsmuligheder

En vigtig forudsætning for at starte en virksomhed er startkapital til opstartsfasen. Som udgangspunkt er en socialøkonomisk virksomhed stillet som alle andre iværksættere, der skal rejse kapital hos bank eller anden investor på baggrund af en forretningsplan m.v.

Når der skal rejses penge, kan du som boligsocial medarbejder f.eks. hjælpe med at søge midler fra fonde, satspulje, strukturfondsmidler m.v. – ligesom der kan tænkes i fundraisingsarrangementer i boligområdet m.v.

Virksomhedsformer

Ved etablering af en virksomhed skal der tages stilling til, hvilken virksomhedsform og organisering, der ønskes. Der er ikke bestemte virksomhedsformer, der pr. definition passer bedre til socialøkonomiske virksomheder, men man skal være opmærksom på at hver virksomhedsform har egne regler i forhold til blandt andet startkapital og ledelse.

To pejlemærker gør sig gældende i valg af virksomhedsform:

1. Valg af virksomhedsform har en signalværdi i forhold til omverdenen og bør tilpasses, det signal man ønsker, at virksomheden skal afspejle.
2. Det er muligt at ændre virksomhedsform undervejs. I opstartsfasen kan det f.eks. være en fordel af vælge en virksomhedsform med en lav startkapital mens en anden virksomhedsform kan passe bedre til den etablerede virksomhed.

Socialøkonomiske virksomheder kan også etableres i regi af en forening. Der er ingen formelle krav til, hvordan en forening skal udforme vedtægter eller hvordan den skal organiseres og drives. I praksis er det dog sådan, at hvis foreningen f.eks. søger om offentlig støtte, kan den blive mødt med krav om at fremvise vedtægter med beskrivelse af tegningsregler og krav om, at årsregnskabet bliver revideret af en revisor. Det kræver ofte et stærkt frivilligt element og det bør overvejes om foreningen vil være stabil og kompetencestærk nok, til at sikre drift af virksomheden.

Etablering af den socialøkonomiske virksomhed gennem stiftelsen af en fond er også en mulig virksomhedsform. Når en fond er ejer af virksomheden tilfalder eventuelt overskud fonden og ikke en ejerkreds. På den måde signalerer man, at overskuddet fra virksomheden går tilbage i fonden også ved en eventuel lukning af virksomheden.

MERE OM VIRKSOMHEDSFORMER

På erhvervsstyrelsens hjemmeside

www.startvaekst.dk findes en guide til de forskellige virksomhedsformer. Der er også hjælp, at hente om valg af virksomhedsform på såvel de offentligt drevne væksthuse som på de kommunale kontorer for erhvervsservice.

MERE OM FORENINGER

Center for Frivilligt Socialt Arbejde rådgiver om etablering af foreninger og der er viden at hente på centrets hjemmeside: www.frivillighed.dk

MERE OM FONDE

Fonde stiftes ofte med et almennyttigt formål i sigte og alle kan stifte en fond. Stiftelse af en fond kan medvirke til at sikre kapitalgrundlaget i en virksomhed. På civilstyrelsens hjemmeside kan man læse mere om stiftelsen af fonde: www.civilstyrelsen.dk

CASE: SYVÆRKSTED I NØJSOMHED

I boligområdet Nøjsomhed i Helsingør har man taget første skridt på vejen til etablering af en socialøkonomisk virksomhed. I en af boligområdets lejligheder er der netop startet et syværksted for områdets kreative kvinder under kyndig ledelse af Tina Brink Bouazza, som brænder for, at værkstedet på sigt kan blive en socialøkonomisk virksomhed. Tina er beboer i Vapnagård og har masser af ideer til produkter og designs. Første projekt er produktion af tasker, puder og tæpper, og der er allerede booket en stand til det årlige julemarked i Helsingør. I øjeblikket arbejder Tina på design af burkinier og brudekjoler.

Inden syværkstedet åbnede har en gruppe af Nøjsomheds kvinder været på inspirationstur hos den socialøkonomiske virksomhed Place de Bleu, der blandt andet er kendt for deres flotte puder.

Projektleder i helhedsplanen Kristian Sinding har søgt og fået 25.000 kr. i områdesekretariatet til opstart af værkstedet. Pengene er gået til indkøb af symaskiner, stof osv. Kristian ser det som sin rolle at hjælpe med at få overblik over muligheder og erfaringer med socialøkonomi og ikke mindst at hjælpe med at etablere kontakt til de lokale ressourcer og aktører, der kan hjælpe virksomheden i gang. Blandt andet er hensigten at etablere en kontakt til kommunens beskæftigelsesudvalg og lokale virksomheder, der kan bidrage med gode råd og vejledning til nye iværksættere. På sigt skal der også findes opstartskapital.

Tina er indtil videre ansat i en tre måneders praktik i helhedsplanen.

Hvis du vil høre mere om syværkstedet og tanker om en socialøkonomisk virksomhed kan du kontakte Kristian Sinding på tlf. 40 23 57 63 eller sinding@boliggaarden.dk

Forretningsplan

Ved opstart af en socialøkonomisk virksomhed, bør der, som ved etablering af enhver anden virksomhed, udarbejdes en forretningsplan, så initiativtagerne, der ønsker at starte virksomhed, får reflekteret over virksomhedens formål, økonomi og den omverden/det marked om virksomheden vil blive en del af.

Du kan som boligsocial medarbejder hjælpe initiativtagerne med at udarbejde en forretningsplan. Det er vigtigt, at denne forretningsplan indeholder en beskrivelse og refleksioner i forhold til såvel det kommercielle som det sociale formål. En forretningsplan indeholder som minimum følgende elementer:

1. Virksomhedens idégrundlag

Først og fremmest bør virksomhedens overordnede sociale og kommercielle eksistensberettigelse beskrives. Herunder bør det beskrives, hvad virksomheden skal tjene penge på. I denne beskrivelse kan det også indgå, hvilken betydning virksomheden kan få i boligområdet f.eks. som samlingssted el.lign.

2. Produktet/ydelsen

I forretningsplanen bør såvel det sociale og kommercielle produkt beskrives i detaljer. Herunder bør det også beskrives hvilken målgruppe, der ønskes arbejde med, hvis virksomheden skal tilbyde beskæftigelsesfremmende tilbud. Her er det en overvejelse værd, at virksomheden afgrænser sig til en eller få målgrupper. Misbrugere, udsatte

unge kvinder, psykisk syge, autister eller blinde har forskellige behov, og det kan være svært for ledelsen at håndtere meget forskellige medarbejderbehov. Under dette punkt i forretningsplanen, kan det også beskrives hvilket behov virksomhedens produkter dækker, og hvordan produkterne adskiller sig i forhold til konkurrenternes. Sidst men ikke mindst bør det overvejes hvad købsfrekvensen er, og dækningsbidraget for produktet bør kalkuleres.

3. Produktion, salg og markedsføring

Uden produktion og salg - ingen virksomhed. Som en del af en forretningsplan bør markedsforholdene beskrives. Hvem bliver virksomhedens konkurrenter, hvor mange konkurrenter er der, og hvor er de fysisk placeret i forhold til virksomheden.

Det bør overvejes, hvad der er det realistiske antal kunder for virksomhedens kommercielle produkt samt for det sociale/beskæftigelsesfremmende produkt.

HVAD ER DÆKNINGSBIDRAGET?

Dækningsbidraget er et udtryk for, hvor stort et beløb en virksomhed har tilbage, efter de direkte salgsomkostninger, til at betale de faste omkostninger i virksomheden. Hvis dækningsbidraget ikke er højt nok til at dække de faste omkostninger, vil der opstå et underskud i virksomheden – og omvendt vil der være et overskud, hvis dækningsbidraget overstiger de faste omkostninger.

For at sikre kundegrundlag bør det endvidere overvejes om der kan indgås aftaler med lokale parter, der vil lave faste aftaler om at aftage virksomhedens produkter. Alt efter virksomhedens produkt kunne det f.eks. være aftaler med jobcentret, der køber et antal afklaringsforløb pr. år eller kunder, der dagligt køber virksomhedens frokostenretning/catering.

I forretningsplanen bør det beskrives, hvor stor en produktion, virksomheden forventes at have. Her bør det tages i betragtning, at ansatte med særlige behov kan have en varierende arbejdsindsats, sygeperioder m.v., og det er en relevant overvejelse, hvordan virksomhedens produktion sikres under disse vilkår. Herudover bør denne del af forretningsplanen også indeholde overvejelser om branding af virksomhedens produkt.

4. Budgetter

Budgetter sikrer overblik over økonomien. Inden start af en virksomhed bør der udarbejdes forskellige budgetter for at se om virksomhedsidéen er økonomisk rentabel. En forretningsplan bør indeholde tre forskellige budgetter:

- a. Et etableringsbudget viser hvor mange penge, man skal bruge på at opstarte virksomheden.
- b. Et driftsbudget viser de indtægter og udgifter, der forventes at komme i virksomheden.
- c. Et likviditetsbudget viser måned for måned, om der er penge i kassen til at betale virksomhedens udgifter.

Hvis der er budgetposter, der ikke er kendte, som f.eks. lokaleleje, forsikringer el.lign., bør disse undersøges, eller den generelle pris benyttes i budgettet.

UDVIKLING AF ETABLEREDE SOCIALØKONOMISK VIRKSOMHEDER

Det Sociale Vækstprogram yder ekstraordinær rådgivning for etablerede socialøkonomiske virksomheder, der arbejder med udsatte ledige. Over fem måneder tilbyder socialøkonomiske virksomheder tæt personlig sparring om udvikling af virksomheden og får samtidig udbygget virksomhedens netværk.

For at deltage i Det Sociale Vækstprogram skal virksomheden indsende et ansøgningsskema. Der kan ansøges to gange årligt, og der optages fem virksomheder per gang. Du kan søge på Den Sociale Kapitalfonds hjemmeside: www.densocialekapitalfond.dk

MEDARBEJDERE

Ved etablering af en virksomhed er det vigtigt at gøre sig overvejelser om, hvilke kompetencer, der er behov for, hvordan man ønsker at sammensætte medarbejderstaben, samt hvilke forskellige ansættelsesmuligheder der er. Du kan som boligsocial medarbejder hjælpe iværksætterne med at tyde reglerne og mulighederne i beskæftigelseslovgivningen, du kan arbejde på at få beboere fra boligområdet ansat i virksomheden og sidst men ikke mindst kan den boligsociale helhedsplan støtte virksomhedens og dens medarbejdere via det boligsociale arbejde i lokalområdet.

Ordinære, støttede og frivillige medarbejdere

Som noget af det første bør iværksætterne afklare behovet for kompetencer i den socialøkonomiske virksomhed. Medarbejderstaben i en socialøkonomisk virksomhed skal i en kombination mestre følgende kompetencer:

- Ledelseskompetencer
- Faglige kompetencer til at fremstille produktet/levere ydelsen
- Markedsføring og salgskompetencer
- Socialfaglige kompetencer til at støtte og motivere udsatte ansatte/personer i kompetenceafklaringsforløb.

De primære medarbejdere i den socialøkonomiske virksomhed bør være ordinært ansatte, dvs. medarbejdere, der er ansat på helt almindelige vilkår, og hvor lønnen er fuldt finansieret af virksomheden.

Beskæftigelsesloven giver forskellige muligheder for at hjælpe personer, der har svært ved at opnå ansættelse på det ordinære arbejdsmarked. Som led i en social profil er der mange socialøkonomiske virksomheder, der vælger at en andel af deres ansatte, skal være personer, der har behov for støttede ansættelser. Med offentligt støttet ansættelse, kan personer, der er ledige og som har svært ved at opnå ordinær ansættelse, eller personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse, opnå ansættelse. De offent-

ligt støttede ansættelser er enten tidsbegrænsede eller til jævnlig revurdering fra kommunens side. Ved ansættelse af medarbejdere i støttet beskæftigelse kan den socialøkonomiske virksomhed holde lønudgifterne nede i en periode, men det bør tages med i betragtning, at det ofte kræver ekstra ressourcer at have personer ansat i støttet beskæftigelse.

LØNREFUSION TIL ANSATTE I STØTTET BESKÆFTIGELSE

Fleksjob: Ved ansættelse af en fleksjobber betaler den socialøkonomiske virksomhed løn til den ansatte for det arbejde, der bliver udført. Lønnen suppleres med et flekslønstilskud, der udbetales af kommunen til den ansatte. Tilskuddet kan højst udgøre et beløb, der svarer til 98 pct. af arbejdsløshedsdagpengenes højeste beløb.

Løntilskud: Ved ansættelse med løntilskud skal lønnen minimum svare til den mindste overenskomstmæssige løn på det aktuelle ansættelsesområde. Lønnen udbetales af virksomheden. Herefter modtager virksomheden refusion fra kommunen (for en nærmere aftalt andel af lønnen). Den andel, der refunderes, afhænger af den lediges arbejdsmæssige begrænsninger i forhold til at varetage det pågældende job.

Nogle ledige er meget langt fra arbejdsmarkedet og kan end ikke klare ansættelse i støttet beskæftigelse. Ønsker virksomheden at hjælpe disse ledige tættere på arbejdsmarkedet kan de ansættes i virksomhedspraktik i nogle uger eller måneders varighed alt efter behov. Personer der ansættes i virksomhedspraktik har ofte behov for at udvikle sociale, faglige, personlige eller sproglige kompetencer, og

vil ofte kræve nogen til megen støtte for at kunne fungere på arbejdspladsen. Under praktikken modtager personen den offentlige forsørgelse, som vedkommende er berettiget til, og virksomheden har ingen lønudgifter. Virksomhedspraktik anvendes med henblik på efterfølgende ordinær eller støttet ansættelse af personen.

Sidst men ikke mindst kan virksomheden inddrage frivillige i driften. Frivillige er personer, der yder en indsats uden at modtage løn, tilskud eller anden form for betaling. Hvis virksomheden vælger at inddrage frivillige, skal man være opmærksom på, at frivillige ofte vil være mere ustabile og forvente et større råderum end de lønnede ansatte. Det er en god ide at afstemme de frivilliges forventninger til arbejdet i forhold til virksomhedens behov. Man kan evt. udarbejde en skriftlig kontrakt med de frivillige, så aftalerne er klare og afstemte. Det kan mindske eventuelle uoverensstemmelser og styrke de frivilliges ansvarsfølelse og stabilitet i deres indsats. Der kan hentes inspiration i Ledelse af frivillige – en håndbog, Skårhøj & Kappelgaard, Forlaget Ankerhus 2011.

Medarbejdere eller frivillige fra boligområdet

Boligsociale medarbejdere kan, qua deres kendskab til beboerne, bidrage med rekruttering af arbejdskraft til virksomheden, og samtidig arbejde mod boligsociale målsætninger om at højne beskæftigelsen blandt beboerne i boligområdet.

Helt konkret kan du, som boligsocial medarbejder, introducere interesserede beboere og virksomhedens initiativtagere for hinanden. Er der behov for virksomhedspraktik eller en offentligt støttet ansættelse, skal jobcenteret inddrages, se mere under "Samarbejde med kommunen".

Hvis virksomheden ansætter medarbejdere og frivillige fra boligområdet kan det, udover at højne beskæftigelsen i boligområdet bidrage positivt til det lokale ejerskab og engagement i forhold til virksomheden.

Boligsocial støtte til frivillige eller udsatte ansatte

En socialøkonomisk virksomhed med frivillige og flere svage medarbejdere vil ofte have god gavn af forskellig støtte til deres ansatte. Den boligsociale helhedsplan har forskellige muligheder for at hjælpe med at støtte virksomhedens ansatte og frivillige.

Den boligsociale helhedsplan har med den lokale sociale indsats i boligområdet flere muligheder for at støtte de ansatte. Alt efter helhedsplanens indsatsområder kan de boligsociale medarbejdere f.eks. bistå med at organisere og kompetenceudvikle de frivillige, så de fastholder motivationen for indsatsen.

De boligsociale medarbejdere kan også igangsætte og koordinere en frivillig social mentorordning. Personer i støttet beskæftigelse har mange gange udfordringer i deres hverdagsliv. Det kan f.eks. være udfordringer af familiær eller økonomisk karakter, som de har behov for at få hjælp og støtte til at håndtere, så de bedre magter at fastholde en ansættelse. Sociale mentorer kan mødes med de ansatte udenfor arbejdstid, og støtte dem i forhold til at håndtere hverdagens udfordringer.

SAMARBEJDE MED KOMMUNEN

Et samarbejde med kommunens jobcenter er ofte meget væsentligt for en vellykket etablering og drift af socialøkonomisk virksomhed. De boligsociale medarbejdere har ofte en samarbejdspart i kommunen og måske endda en eller flere kontakter på jobcenteret. Som boligsocial medarbejder kan du dermed være med til "at åbne dørene" på kommunen og sikre at parterne får startet en dialog.

De socialøkonomiske virksomheder har, som andre virksomheder, behov for at samarbejde med kommunen, hvis de ønsker at ansætte medarbejdere i støttet beskæftigelse eller hvis de ønsker støtte til deres ansatte i form af mentorer. Derudover vil de socialøkonomiske virksomheder, der arbejder MED en målgruppe have et stort behov for at samarbejde tæt med kommunen.

SAMARBEJDE OM SALG AF OPKVALIFICERINGSFORLØB

Når socialøkonomiske virksomheder arbejder MED en målgruppe, vil virksomhedens sociale produkt ofte være at sælge opkvalificerings-/afklaringsforløb til kommunen. Med denne form for socialøkonomisk virksomhed er jobcenterets interesse og engagement altafgørende og indgåelse af et samarbejde eksistentielt.

Det er en god idé, at virksomheden indgår en samarbejdsaftale med jobcenteret. En aftale om et bestemt antal op-

kvalificeringsforløb kan bidrage til at sikre den socialøkonomiske virksomheds eksistensgrundlag.

SAMARBEJDE OM ANSATTE PÅ SÆRLIGE VILKÅR

Ønsker den socialøkonomisk virksomhed at ansætte medarbejdere med økonomisk støtte fra kommunen, skal dette ske i overensstemmelse med den pågældende persons sagsbehandler på jobcenteret.

Ved indgåelse af en aftale om ansættelse i støttet beskæftigelse, skal der udfyldes blanketter, som virksomheden kan få udbetalt lønrefusion på baggrund af, og som fungerer som en form for kontrakt om ansættelsen. Blanketterne kan findes på www.jobnet.dk under fanebladet "blanketter"- her kan man også udfylde blanketterne elektronisk.

RIMELIGHEDSKRAVET: HVAD ER REGLERNE FOR ANDELEN AF ANSATTE PÅ SÆRLIGE VILKÅR?

Rimelighedskravet i beskæftigelseslovgivningen sætter rammerne for andelen af ansatte på særlige vilkår i forhold til andelen af ansatte på almindelige vilkår. I virksomheder med op til 50 ansatte må der højst være én ansat på løntilskud eller i virksomhedspraktik for hver femte ansat på almindelige vilkår.

Eksempler

0-5 ordinært ansatte= 1 person i løntilskud eller virksomhedspraktik

6-9 ordinært ansatte= 1 person i løntilskud eller virksomhedspraktik

10-14 ordinært ansatte= 2 personer i løntilskud eller virksomhedspraktik

15-19 ordinært ansatte= 3 personer i løntilskud eller virksomhedspraktik

Rimelighedskravet omfatter ikke ansatte, der er i forløb med vejledning eller opkvalificering eller ansatte, der modtager støtte til beskæftigelse efter lov om social bistand. Vær opmærksom på, at rimelighedskravet kan ændre sig.

Kilde: Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats

Sidst men ikke mindst vil et samarbejde med jobcenteret om ansættelse af personer på særlige vilkår, også ofte betyde et krav om løbende dialog og statusmøder mellem virksomheden, jobcenteret og den ansatte.

MENTORER

Til sidst skal muligheden for at få bevilliget offentlig mentorstøtte nævnes. Kommunerne har, efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats, mulighed for at bevillige mentorstøtte til ansatte. Personer i støttet beskæftigelse har mange gange brug for en person, der har ekstra tid til at hjælpe dem på arbejdspladsen. Selv med en socialøkonomisk virksomhed, der har særlig fokus på det sociale aspekt i virksomhedens drift, er der måske ikke altid mulighed for at yde al den støtte, som udsatte medarbejdere kræver.

Opstår behovet for ekstra støtte til nogle af medarbejderne, kan virksomheden derfor kontakte jobcenteret og høre om mulighederne. Bevilling af mentorstøtte vil altid bero på en konkret vurdering af den enkelte medarbejders behov.

CASE: UNION CLEAN I URBANPLANEN

I Urbanplanen har to iværksættere sat sig for at etablere Union Clean, en socialøkonomisk rengøringsvirksomhed. Tanken med virksomheden er, at den skal kunne rumme nydanske kvinder, der er langt fra arbejdsmarkedet. Allerede da virksomheden var på ideplan, blev der etableret en tæt dialog mellem de to iværksættere og jobcentret. Jobcentret har fulgt projektet tæt, har bidraget med råd og vejledning og har støttet positivt op. På sigt vil jobcentret kunne hjælpe med opkvalificering, danskkundannelse, virksomhedspraktik osv. – alt afhængigt af den enkelte kvindes behov for at kunne komme i betragtning som medarbejder i rengøringsvirksomheden.

Et smidigt samarbejde med jobcentret vil på sigt være afgørende for økonomien i Union Clean, der som andre socialøkonomiske virksomheder dels sælger en serviceydelse – i dette tilfælde i form af rengøring -, dels sikrer opkvalificering og beskæftigelse af borgere, der befinder sig på kanten af arbejdsmarkedet.

Både medarbejderne i den fremskudte beskæftigelsesindsats og iværksætterne bag Union Clean har været rigtig tilfredse med samarbejdet og forudser, at det gode samarbejde vil fortsætte.

Som en del af samarbejdet omkring helhedsplanen i Urbanplanen tilbydes ledige beboere i området samtaler og rådgivning hos Jobcenter Københavns fremskudte beskæftigelsesindsats.

Med en placering centralt i Urbanplanen betyder det, at jobcentret har en rigtig god kontakt til beboerne, der kan komme ind fra gaden til en snak i helt uformelle og velkendte omgivelser.

BESKÆFTIGELSESLOVGIVNING

For mere viden om offentlig støtte til ansættelser, rimelighedskravet og mulighederne for mentorstøtte, se den nyeste bekendtgørelse om aktiv beskæftigelsespolitik på Beskæftigelsesministeriets hjemmeside: www.bm.dk.

HVORDAN KAN BOLIGORGANISATIONERNE BIDRAGE?

Boligorganisationen kan også hjælpe socialøkonomiske virksomheder, der ønsker at etablere sig i udsatte boligområder, på vej. Der findes flere ting boligorganisationen kan gøre for at hjælpe med etableringen, dog er der også en del restriktioner, som man skal være opmærksom på.

Udlejning af boligforeningens lokaler

Hvis en socialøkonomisk virksomhed skal etableres i et udsat boligområde, vil der ofte være behov for et sted at være. Ifølge almenboligloven har boligorganisationer under visse betingelser mulighed for at leje eksisterende erhvervslokaler ud til virksomheder, herunder socialøkonomiske virksomheder. I visse tilfælde har boligorganisationerne mulighed for at udleje erhvervslokaler til markedsleje til sociale økonomiske virksomheder. Markedslejen kan i nogle tilfælde være lavere end den normalt anvendte balanceløje. Dette gælder særligt i boligområder, hvor det er svært at udleje erhvervslokaler.

Boligorganisationerne kan også vælge at etablere nye erhvervslokaler, men skal først sikre sig kommunens godkendelse. Det kan lade sig gøre hvis:

- 1.** Kommunen vurderer, at der er et boligsocialt behov for dette,
- 2.** Kommunen vurderer, at omfanget af erhverv står i forsvareligt forhold til boligarealet,
- 3.** Erhvervsarealerne udskilles til en særlig afdeling, så boligafdelingen har det økonomiske ansvar for udlejningen. Kravet kan fraviges, hvis der tale om omdannelse af bolig til erhverv, eller hvis kommunen i særlige tilfælde godkender fravigelse af kravet ved mindre på- og tilbygninger, ved opførelsen af mindre, fritstående bygninger samt ved påbygning/udnyttelse af tagetager
- 4.** Erhvervsarealerne lejes ud gennem et skattepligtigt selskab, som er etableret til formålet af boligorganisationen.

MERE VIDEN OM BOLIGORGANISATIONERS INDKØB FRA SOCIALØKONOMISKE VIRKSOMHEDER

Du kan få mere viden om sociale hensyn ved indkøb på www.bl.dk.

BL - Danmarks Almene Boliger rådgiver helhedsplaner og boligorganisationer om reglerne for indkøb fra socialøkonomiske virksomheder.

Boligorganisationen eller helhedsplanens mulighed for at købe socialøkonomiske produkter

En boligorganisation er både underlagt krav om effektivitet i driften efter almenboligloven og krav til udbud efter tilbudsloven og udbudsdirektivet. Det sætter rammerne for boligorganisationers muligheder for at målrette sine indkøb til bestemte virksomheder. Boligorganisationerne kan under visse betingelser målrette sine indkøb en bestemt profil. Dette kan ske gennem:

- **Indkøb af delydelser:** Boligorganisationer kan i visse tilfælde købe produkter hos en lokal social økonomisk virksomhed. Dette kan ske ved, at boligorganisationen som en del af et større udbud reserverer dele af opgaven til en socialøkonomisk virksomhed. Det er vigtigt, at sætte sig nøje ind i reglerne i om indkøb af delydelser, udbudsdirektivets art. 9, stk. 5 og tilbudslovens § 1, stk. 3 og § 15a, stk. 3
- **Frivillige partnerskaber:** Frivillige partnerskaber er et tiltag som boligorganisationerne kan benytte sig af. Ved brug af frivillige partnerskaber kan boligorganisationen indgå aftaler med leverandører om, at de benytter den socialøkonomiske virksomhed som underleverandør.

MERE VIDEN OM UDLEJNING AF ERHVERVSLOKALER

Få mere viden om reglerne for almene boligorganisationers udlejning af erhvervslokaler til socialøkonomiske virksomheder på www.bl.dk

Tekst: Majken Rhod.
Layout: Nikolaj Avlund.
Fotos: Kristian Brasen. Alle fotos er fra den socialøkonomiske virksomhed i Kvartershuset i Korsør. Alle rettigheder tilhører CFBU.

 **CENTER FOR
BOLIGSOCIAL
UDVIKLING**

Sadelmagerporten 2A
2650 Hvidovre
www.cfbu.dk